

Овчарство

Проф. д-р Сретен АНДОНОВ
Асис. м-р Александар УЗУНОВ

Предмет: Основи на сточарско производство
Материјал: www.fznh.ukim.edu.mk/stocarstvo

Предавање бр. 10

УВОД

- Место и значење на малите преживари во сточарското производство
- Распространети во широк географски појас
- Прологодени кон многу различни услови (пустински – влажни климатски услови)

2

Биолошки карактеристики

- Општи карактеристики
 - мал раст
 - голема подвижност
 - стадно поведение
 - способност да користи кабасти крми (тревни асоцијации)

3

Биолошки карактеристики

- Специфични карактеристики
 - преживари
 - мултипарни животни
 - сезонски полиестрични (должина на еструс 16-17 дена), половата активност започнува 6 недели по летниот солстициум
 - предиспозиции за производство на месо, млеко, волна, крзно и кожи

Компаративни предности

- Голема подвижност и прилагоденост кон планински стрмни терени
- Можност да пасат куса трева (покуси од 6 см)
- Скромни кон потреби во сместувачки објекти

Предуслови

- Природни ресурси
- Човечки ресурси
- Финансиски можности
- Пазар за производите

Пазар за производите

- Кои производи?
 - Јагне ⇒ конфекционирани производи
 - Млеко ⇒ млечни производи
 - Волна
 - Кожа
 - Крзно

Пазар за производите

- Јагнешко месо
 - специфичен производ кој се продава во одредени периоди (неговото производство е сезонско)
 - можности за производство во текот на цела година
 - специфични пазари (западен, италијански, блиско-источен)

Пазар за производите

- Овчо млеко
 - висока застапеност на масти (над 6 % во споредба со кравјото 3.5-4 %)
 - високоценети млечни производи (рокфор, пекорино, кашкавал, свежо млеко)
 - пазарот бара висока стандардизација на производите произведени во високи санитарни услови

Пазар за производите

- Волна
 - високо ценет производ
 - физичките особини на волната (финост, брановидност, должина, еластичност) се пресудни за финалните производи
 - пазарот е заситен од евтина волна од Австралија и Нов Зеланд

10

Пазар за производите

- Кожа
 - суровина за кожарската индустрија
 - баран производ
- Крзно
 - специфично производство
 - каракул кожички за производство на бунди и шубари (Кавкаски регион)

11

Производни системи

- Интензивен
 - се спроведува во западните земји
 - специјализирано производство на јагнешко месо или млеко
 - никаде не е целосно интензивира
- Полуинтензивен
 - најрационален во поглед на искористување на природните услови и вложениот капитал

12

Производни системи

- Екстензивен
 - традиционален **low input-low output**
 - номадски
 - полуномадски
 - трансхуман

13

Производен правец – месо

- На пазарот се продава јагнешко месо, конфекционирано и тн лесно јагне
 - Јагнешко месо жива маса над 25 кг (труп над 13 кг)
 - конфекционирано (типично за американскот и англискиот пазар)
 - лесно јагне со жива маса до 20 кг (труп од 7 до 13 кг)

14

Производен правец – месо

- Класификација на трупови од лесни јагниња според СЕУРОП стандард
 - Прилагоден ссием на проценка прифатен од членките на ЕУ кој треба а го детерминираат квалитетот на закланите животни во поглед на нивната конформација и згосност, односно % на меснатост !

15

Производен правец – месо

- Зошто СЕУРОП?
 - Униформност во однос на проценката на квалитетот и можности за рамноправни трговски односи;
 - Плаќање на фармерите според тежината и квалитетот на животното;
 - Помош за кланичната индустрија во правец на проценка на животните за колење и оптималното користење на различните трупови заклани животи;
 - Индикатор на успешноста и оптималното производство на фармерите - нивните фарми (генетика, исхрана, репродукција, сместување и сл.);
 - Важен извор на информации за проценка на одгледувачката вредност на животните;
 - Важен предуслов за прилагодливост кон европските институции - извоз, агроекономски мерки и статистика

16

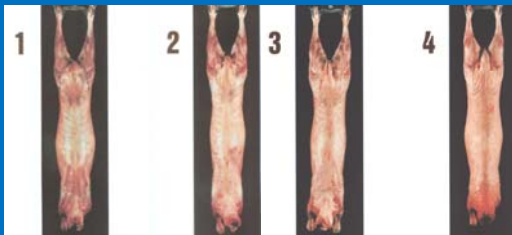
Производен правец – месо

- Специфичности
 - маса на трупот во 3 категории:
 - А - под или 7 кг
 - Б - од 7,1 до 10 кг;
 - Ц - од 10,1 до 13 кг
 - во секоја категорија се оценува степенот на залоеност и бојата на месото

17

Производен правец – месо

- Степен на залоеност

18

Производен правец – месо

- Боја

1. СВЕТЛО РОЗОВА

19

Производен правец – месо

2. РОЗОВА

20

Производен правец – месо

3. ЦРВЕНА

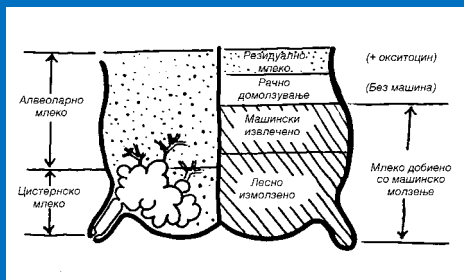
Производен пратец – млеко

- Производство на млеко
 - само 3-5 % од светското производство на млеко
 - поголема содржина на масти (6-12 %)
 - свежо и преработки
 - лактијата е покуса 5-7 месеци
 - бара повеќе работна рака

22

Производен пратец – млеко

- Специфичности

23

Производен пратец – млеко

- Специфичности
 - во групата на тешко молзни
 - 30-40 % е цистернско млеко, 70-60 % е алвеоларно

24

Производен правец – млеко

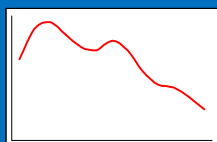
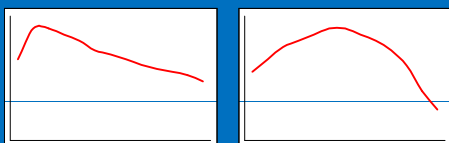
– релативно мала количина на млеко се молзе (локални овци 45-70 кг млеко за 150 дена или во просек 0.3 – 0.5 кг дневно)

– специфични лакрациски криви

- класична,
- пропорционална,
- со повеќе пикови

25

Производен правец – млеко

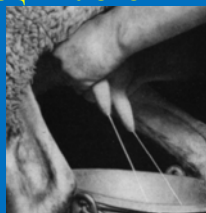

26

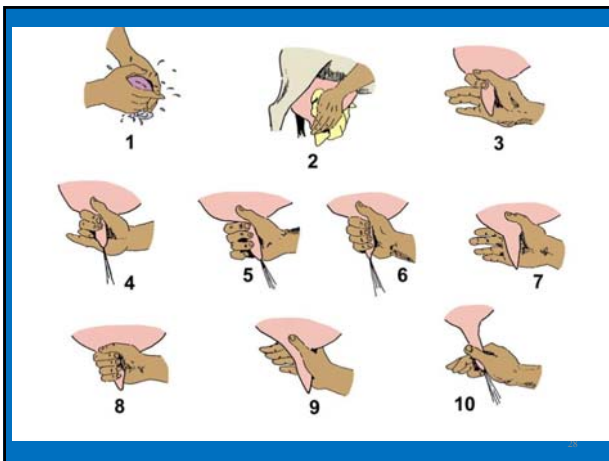
Производен правец – млеко

– рачно молзење макотрпна, спора и хигиенски несоодветна постапка

– машинско со прилагодени машини за молзење со висока фреквенција и адекватен сооднос вакуум : масажа

27

Зошто овците ги има и какво е нивното значење за Македонија?

- 50 % од земјоделската површина е под планински пасишта, со специфична релефна, почвена и вегетативна структура
- Традиционална земјоделска дејност
- Порано имало над 4 милиони овци кои се одгледувале на полуномадски начин (зиме во Солунско поле, лето на високи планински пасишта – Галичник, Шара ...)

Зошто овците ги има и какво е нивното значење за Македонија?

- Актуелна популација околу 1 милион овци
- Девизен прилив од околу 10 мил \$/год.
- Производен правец: јагне, млеко, волна (од се понешто)
- Производен систем максимално прилагоден кон природната вегетација и ниските вложувања

Раси овци

- Според произведен правец
 - за волна
 - за месо
 - за млеко, многу плодни и за кожички
 - комбинирани
 - за крзно
 - за месо лој
- Според морфолошки карактеристики

31

Мерино раси - производство на волна

- Старо шпански мерино раси
- Електорал; ескуриал; негрети; гвадалупа;
- Мерино рамбус,
- Германски мерино,
- Американски мерино (американски мерино; дилеин мерино; американски рамбус);
- Австралиски мерино, пепин мерино
- Ставрополски мерино,
- Грозненски мерино,
- Мерино арл

32

Мерино раси - производство на волна - месо

- Асканиска раса,
- Кавкаска раса,
- Советски мерино,
- Домашен мерино.

Мерино раси - производство на месо - волна

- Француски меснат мерино - Мерино Прекосе,
- Германски меснат мерино,
- Ил д' франс,
- Германски домашен мерино - Виртемберг ,
- Мерино лесг,
- Казакстански мерино,
- Советски мерино прекос.

33

Раси за производство на волна

- Застапени со 20 % од цела популација на овци, продукција 80 % волна и 20 % месо,
- Цврста конституција и развиена кожа
- Продукција на волна со волнени нишки од 20-25 μm , нагласена брановидност, многу сечеј, обраснати нозе и глава до муцка, на 1cm^2 кожа 4 - 10.000 влакна, со должина од 4-10 см.

Мерино раси

- Старошпанско мерино
- Постановот на финоруните раси е недоволно познат археолошки извори тврдат дека постоеле уште пред 3000 год. п.н.е.
- Пиринејски полуостров развој на центри.
 - Електрал; Инфантидо;
 - Ескуриал; Гвадалупа;
 - Негрети; Паулјар

Мерино раси

Мерино рамбуе

Германски мерино

Мерино раси

Американски
мерино

Австралиски
мерино

37

Мерино раси со правец месо-волна

- Крај на 19 и почеток на 20 век:
- Индустрија, пораст на популација, потреба од месо (јагнешко и овчо), подобра цена месо + волна.
 - Англија гојни раси со долга волна
- Се ствараат мерино раси за месо и голема количина на волна,
- Крстосување на мерино раси со гојни раси со долга волна,
- Рамничарски реони со интензивно полјоделство,

38

Мерино раси со правец месо-волна

- Добисни овци со следниве карактеристики:
- Раностасни,
- Ж.М. 65 -75кг; 110 - 120 кг
- Јагне - 100 дена со Ж.М. од 27 - 30 кг.,
- Волна 4 -5; 7 -9 кг., P = 40 -45%, финост 22 - 25 μ m, цилиндричен прамен 7 -9 см

39

Мерино раси со правец месо-волна

Прекос

Ил Д' франс

40

Мерино раси со правец месо-волна

Мериноландшаф -
Виртемберг

Казакстански
мерино (архар
мерино)

41

Раси за производство на месо

- Карактеристики на трупот: раностасност, голема ж.м., тело во вид на паралелопипед со изразени ширини, развиена мускулатура и масно ткиво, мраморирано, коски - куси добро градени, цврсти и во помал %.
- Глава: куса; Врат: краток и широк; Гради: длабоки и широки; Плешки: меснати и добро сраснати со трупот; Грб и сланини: рамни и широки; Сапи: мускулозни широки и долги.

42

Гојни раси со долга волна

Лајчестер

Линколн

43

Гојни раси со долга волна

Котсволд

Тексел

44

Гојни раси со средно долга волна

Ромни марш

Бордер
лајчестер

45

Гојни раси со средно долга волна

Германска
белоглава

46

Гојни раси со куса волна

Саут даун

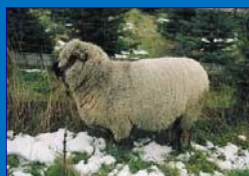

Хемпшир

47

Гојни раси со куса волна

Шропшир

Сафолк

48

Гојни раси со куса волна

Оксфорд даун

Германска
црноглава

49

Гојни раси со куса волна

Шевиот

Дорсет хорн

50

Раси за производство на млеко

- Аклиматизација - источно фризиска овца
Зоолошка и производна класификација -
Европа со долга и тенка опашка, Аија и
Африка масно опашни овци. Волна
груба, полугруба мал дел фина.
- Мал број на раси

51

Раси за производство на млеко

Источно фризиска

Аваси

Раси за производство на млеко

Лакон

Хиос

Раси за производство на млеко

Сардиниска

Високо плодни раси

Романовска

Финска

55

Крзно-мохер

Каракул

Кембриц

56

Домашни овци - праменки

Каракачанска

57

Домашни овци - праменки

Шарпланинска

58

Домашни овци - праменки

Овчеполска

59
